

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärke:

Riigikogu
välisleping
algtekst
19.09.1993
RT II 2001, 5, 27

Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahelise riigipiiri taastamise leping

[Eesti Vabariigi Ülemnõukogu otsus lepingu ratifitseerimise kohta](#)

[Välisministeeriumi teadaanne välislepingu jõustumise kohta](#)

[Lepingu lisaprotokoll](#)

Koostatud 20. märtsil 1992. a Valgas, jõustunud 19. septembril 1993. a

Lähtudes sellest, et kuni 16. juunini 1940. a eksisteeris Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahel rahvusvaheliselt tunnustatud riigipiir, mis oli kindlaks määratud 19. oktoobri 1920. aasta konventsiooniga ja demarkeeritud (naturaliseeritud) aastail 1921–1922, arvestades Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi rahvaste tahet, soovides kinnistada oma poliitilist ja riiklikku suveräänsust ning rahvusvahelist õiguslikku tunnustust, säilitada sõbralikke suhteid nii omavahel kui Läänemere regiooni ja kogu maailma riikidega, leppisid Eesti Vabariik ja Läti Vabariik (edaspidi – *poolled*) kokku järgmises:

Artikkel I

Taastada 16. juunini 1940 Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahel eksisteerinud riigipiir sellest tulenevate tagajärgedega. Lugeda riigipiiri taastamise aluseks Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahel käesoleva sajandi 20-ndatel ja 30-ndatel aastatel sõlmitud lepingud ning muud õigusaktid.

Artikkel II

Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahelise riigipiiri taastamise eesmärk on heanaaberlike suhete säilitamine ja arendamine ning majanduse, kultuuri ja teaduse iseseisev areng.

Artikkel III

Avada Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahelist riigipiiri läbivatel maanteedel ning Valga ja Mõisaküla raudteejaamas piirikontrolli- ja tollipunktid, mille avamise aja määravad kindlaks poolte valitsused.

Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahelise liikluse parandamiseks võib nende valitsuste otsusel avada uusi piirikontrolli- ja tollipunkte.

Artikkel IV

Poolte tolli- ja piiriteenistused võivad korraldada piirikontrolli- ja tollipunktides ning reisirongides Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahelist riigipiiri ületavate isikute ja veoste kontrolli ühiselt. Sellise kontrollimise korra suhtes lepivad pooled kokku eraldi.

Artikkel V

Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi kodanikel ning alalistel elanikel on õigus ületada nende riikide vahelist piiri viisata, viia takistamatult riigipiiril asuvatest piirikontrolli- ja tollipunktides läbi kaupu ning muid materiaalseid väärtusi poolte valitsuste poolt kindlaksmääratavas koguses ja korras ning viibida teise poole territooriumil tema seadustega kehtestatud aja vältel.

Märkus: Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahelise riigipiiri ületamise kord Leedu Vabariigi kodanike suhtes määratakse kindlaks nende riikide kolmepoolses lepingus.

Artikkel VI

Teiste riikide kodanikud, kodakondsuseta isikud ja veosed ületavad Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahelist riigipiiri üldtunnustatud rahvusvaheliste eeskirjade järgi, kui pooled ei kehtesta teistsugust korda.

Artikkel VII

Seoses Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahelise riigipiiri võõndi maakasutuses asetleidnud muutustega korraldatakse riigipiiri täpsustamine ja redemarkeerimine Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi valitsuste vahel sõlmitavates erilepetes kindlaksmääratud korras ja tähtaegadel.

Artikkel VIII

Pooled moodustavad segakomisjoni, mille koosseisu kuulub kummaltki poolelt kolm esindajat, et täpsustada ja redemarkeerida riigipiiri maastikul, teha muudatusi ja täpsustusi piirikaartidel (planšettidel) ja piiriraamatus (piirikirjelduses). See komisjon lahendab piirijoone markeerimisel tekkinud küsimused neis kohtades, kus mingil põhjusel on muutunud maakasutuse piirid ja leidnud aset riigipiiri nihked.

Vastastikusel kokkuleppel märkida riigipiir maastikul selgesti nähtavate tähistega.

Lisa: Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahelise riigipiiri redemarkeerimist ja selle maastikul väljaehitamist korraldava segakomisjoni juhend.

Artikkel IX

Riigipiiri kohta koostatakse mõlema riigi jaoks kahes eksemplaris piirikaart mõõtkavas 1:10000, millele kirjutavad alla kõik segakomisjoni liikmed ning mille lisaks on piiriraamat.

Piir loetakse lõplikult taastatuks pärast seda, kui mõlemate poolte valitsused on kinnitanud piirikaardi ja sellele lisatud üksikasjaliku kirjelduse. Kõik mõlema riigi maakasutajad on kohustatud ühe aasta jooksul alates sellest päevast, kui poolte valitsused on kinnitanud riigipiiri üksikasjaliku kirjelduse ja kaardi, vormistama ümber maakasutuse nendel lõikudel, kus muudeti piiri.

Artikkel X

Riigipiiri maastikul mahamärkimiseks jagatakse piirijoon alates merest kuni Vene Föderatsiooni piirini kahte ossa. Piiri taastamise alates merest (Riia lahest) kuni Lugañini võtab enda peale Läti pool ja alates Lugañist Vene Föderatsiooni piirini Eesti pool.

Riigipiiri redemarkeerimise ja väljaehitamise kulud kannab neid töid oma lõigus tegev riik ning kulusid ei võrdsustata.

Artikkel XI

Pooled kohustuvad hoidma piiri ning piirimärke ja -rajatise heas seisukorras ning vähemalt üks kord kolme aasta jooksul korraldama piirimärkide ja -rajatiste ühise ülevaatuse, vajaduse korral neid parandama või taastama.

Artikkel XII

Mõlemal pool riigipiiri joont kehtestatakse kahe meetri laiune neutraalne vöö. Riigipiiri režiim määratakse kindlaks poolte erikokkuleppega.

Artikkel XIII

Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahelise riigipiiri mereosa määratakse kindlaks erilepinguga.

Artikkel XIV

Käesolev leping on tähtajatu ning kehtib seni, kuni üks pooltest ei nõua selle revideerimist või tühistamist.

Artikkel XV

Käesolev leping ratifitseeritakse ja ratifitseerimiskirjad vahetatakse Tallinnas.

Leping jõustub ratifitseerimiskirjade vahetamise hetkest.

Leping on koostatud Valgas ühe tuhande üheksasaja üheksakümne teise aasta kahekümnendal märtsil eesti ja läti keeles, kahes eksemplaris, mis on autentsed ning omavad võrdset juriidilist jõudu.

Lepingule kirjutasid alla:

Eesti Vabariigi nimel
U. VEERING
Eesti Vabariigi riigiminister

Läti Vabariigi nimel
J. DINEVICS
Läti Vabariigi riigiminister

EESTI VABARIIGI JA LÄTI VABARIIGI VAHELISE RIIGIPIIRI REDEMARKEERIMIST JA SELLE MAASTIKUL VÄLJAEHITAMIST KORRALDAVA SEGAKOMISJONI JUHEND

1. Riigipiiri taastamise segakomisjon (edaspidi – *komisjon*) moodustatakse 20. märtsi 1992. a lepingu alusel ning selsse kuuluvad kummaltki poolt kolm esindajat.

Komisjoni istungeid juhivad kord ühe, kord teise poole esindajad. Iga istungit protokollitakse. Protokollile kirjutavad alla komisjoni mõlema poole kohalviibivad esindajad.

2. Komisjon korraldab riigipiiri redemarkeerimistöid ja kontrollib nende kvaliteeti. Ta juhindub oma töös käesolevast lepingust ja olemasolevatest ajaloolis-õiguslikest dokumentidest (lepingud, protokollid, konventsioonid jms), mis sõlmiti Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi ning kolmandate riikide vahel aastail 1920–1940.

3. Komisjoni pädevusse kuulub:

- 3.1. Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vahelise riigipiiri kehtestamise alaste ajaloo- ja õigusaktide ülesleidmine ja uurimine.
- 3.2. Topogeodeetilise materjali kogumine ning kogutud materjali tõepärasuse kontrollimine, uurimine, võrdlemine ja maastikul täpsustamine.
- 3.3. Riigipiiri taastamise lepingu täitmise ja piiri redemarkeerimisega seotud kõigi praktiliste ülesannete lahendamine.
- 3.4. Maatükkide vahetamine kompensatsiooni alusel riigipiiri joone nihutamise korral.
- 3.5. Piiri kindlaksmääramine maastikul, arvestades maakasutuse olemasolevat piiri, teede, maaparandus- (kuivendus-)süsteemide ja muude insener-tehniliste rajatiste kuuluvust.
- 3.6. Piiri redemarkeerimiseks töögruppide moodustamine ja neile juhendite koostamine.
- 3.7. Piiräärsete üld- ja individuaalkasutusega teede, insener-tehniliste rajatiste ja piiriveekogude (jõgede, ojade, kanalite, kraavide) kasutamise korra ja eeskirjade kindlaksmääramine.
- 3.8. Kõigi piiri redemarkeerimisega seotud avalduste ja kaebuste läbivaatamine ning lahendamine.
- 3.9. Piirimärkide, nende kirjelduse ja paigaldamise korra ühine väljatöötamine ja kinnitamine.
- 3.10. Piiri maastikul redemarkeerimiseks ja väljaehitamiseks vajalike praktiliste tööde planeerimine ning läbiviimine.
- 3.11. Piiri õgvendamine võimalikult pikemate sirgete lõikude moodustamise teel.

4. Töögruppide tehakse ülesandeks:

- 4.1. Olemasoleva piirijoone tundmaõppimine ja ajutiste märkidega tähistamine olemasolevate topogeodeetiliste ning ajaloolis-õiguslike dokumentide alusel.
- 4.2. Piirimärkide paigaldamine (väljaehitamine), paigalduskohtade krokii koostamine, nende kandmine põhikaardile mõõtkavas 1:10000 ja kaardi korrektuur riigipiiri võõndis 250 meetri laiusel maaribal mõlemal pool piirijoont ning üksikasjaliku piiriraamatu koostamine.
- 4.3. Sihtide raumine, kraavide kaevamine ja piirimärkide (-tulpade) ümber kupitsate rajamine.

5. Põhilised piirimärgid (-tulbad) paigaldatakse:

- 5.1. Tavaliselt riigipiiri pöördepunktidesse ning tähtsamate teede ja piiri ristumiskohta.
- 5.2. Sirgetele lõikudele nähtavuse piires, kuid vähemalt iga kilomeetri järel.
Märkus: Olemasolevad piirimärgid (-tulbad) tuleb säilitada ja rekonstrueerida.
- 5.3. Vajaduse korral paigaldatakse sirgetele piirilõikudele põhimärkide vahele lisamärgid, millele märgitakse meetrites lisamärgi kaugus eelmisest põhimärgist. Näiteks: 101 + 250, kus 101 on põhipiirimärgi number, 250 (m) aga lisamärgi kaugus sellest.
- 5.4. Nende veekogude (jõgede, ojade, kanalite, kraavide) mõlemale kaldale, mida mööda kulgeb piir, paigaldatakse piirimärgid (-tulbad). Need (paaris-)märgid kannavad järjekorranumbreid ning nad märgitakse põhilisele piirikaardile, piiriraamatus aga tähistatakse nende kaugus piirijoonest mööda perpendikulaari.

6. Piirimärk (variant) koosneb metallmargiga betoonalusest mõõtmetega 30 x 30 x 30 cm, mis on kaevatud maasse 1 meetri sügavusele ja tugevdatud kividega. Margi keskpunkti paigaldatakse 3504 mm kõrgune piirimärk (-tulp), mille läbimõõt on 200 mm. Piirimärgi (-tulba) paigaldamisel pannakse margi keskpunkt ja margi keskpunkt kohakuti. Märk tugevdatakse kivide ja betooniseguga. Märgi ümber kaevatakse kraav ja rajatakse 1 m kõrgune ümmargune kupits, mille alumine läbimõõt on 4 m ja üleline 2 m. Kupitsa peale märgi (tulba) ümber valatakse 0,5 m läbimõõduga betoonisegust ring, mis koos märgiga värvitakse valgeks. Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi vapp ning piirimärgi number kinnitatakse kruvidega (poltidega) märgi külge või kantakse selle peale värvidega.

Vappide ja pealdiste mõõdud töötavad kunstnikud välja piirimärkide mõõtudega sobivates proportsioonides ning need kinnitatakse segakomisjoni ühisistungil.

Märkus: Märkide (tulpade) materjali valimine ja nende valmistamise korra kindlaksmääramine on segakomisjoni ülesanne.

7.Lisapiirimärk koosneb 2 m kõrgusest 10 cm läbimõõduga tulbast, mis on 1 m sügavuselt maasse kaevatud ning mille ümber, nagu põhimärgilgi, on rajatud kupits, mille alumine läbimõõt on 3 m ja ülemine läbimõõt 1 m. Kupitsa peale valatakse betoonring läbimõõduga 0,5 m, mis värvitakse valgeks. Lisapiirimärkidele riigivappi ei paigaldata.

8.Riigipiir kulgeb võimaluse korral mööda sirgjoont ja tähistatakse maastikul piirikraaviga, mille sügavus on 1 m, laius põhjas 0,3 m ja maapinnal 2,3 m ning nõlvus 1:1.

9.Piiriveekogudes määratakse riigipiir piki nende telge (piki põhilist faarvaatrit) maakasutuse põhikaardi abil. Metsamaastikule raiutakse mõlemale poole piirjoont 6 m laiused sihid.

10. Riigipiiri redemarkeerimise topogeodeetilisi töid tehakse kahes etapis:

10.1. Tööde esimesel etapil piirimärkide geodeetilisi koordinaate kindlaks ei määrata. Riigipiiri lõigud kannab töögrupp kombineeritud meetodil põhikaardile (fotoplaanile) mõõtkavas 1:10000. Seda kaarti (fotoplaani) korrigeeritakse samuti 250 m laiusel maaribal mõlemal pool piirjoont. Põhikaardi (fotoplaani) korrektuuri põhjal koostatakse piiriraamat neljas eksemplaris – kaks eesti keeles ja kaks läti keeles, kuhu kantakse riigipiiri täpne asukoht maastikul.

10.2. Tööde teisel etapil määratakse kindlaks riigipiiril asuvate punktide geodeetilised ja geograafilised koordinaadid ning koostatakse neljas eksemplaris mõlemal pool piirjoont kulgeva 250 m laiuse maariba kohta piirikaart mõõtkavas 1:5000. Kaardile kirjutavad alla kõik komisjoni liikmed. Kaardi kirjad on eesti ja läti keeles.

11.Pärast piirilõigu redemarkeerimistööde lõppu ja selle tähistamist põhi- ning lisapiirimärkidega teeb segakomisjon kohapeal ringkäigu ja võtab piirilõigu vastu. Piirikaarte (planšette) võrreldakse maastikuga. Kaardi ja maastiku kõrvutamisel tekkivaid kahtlusi täpsustatakse kohapeal. Piirilõigu ja kogu piiri kontrollimise kohta koostatakse neljas eksemplaris lõpp-protokoll, millele kirjutavad alla kõik segakomisjoni liikmed ja mis lisatakse piiriraamatule.

12. Kumbki riik kannab täies ulatuses tema piirilõikudel piiri taastamiseks tehtavad materiaalsed kulutused.

13. Piirimärkide kaitse tehakse kuni redemarkeerimise lõpp-protokolliga ratifitseerimiseni segakomisjoni korraldusel ülesandeks piiriteenistusele. Piirimärkide ja -varustuse säilitamise ning ekspluatatsiooni kulud kannab kuni lõpp-protokolliga ratifitseerimiseni võrdsetes osades kumbki riik, kui nende valitsused ei kehtesta teist korda.

**Eesti Vabariigi nimel
U. VEERING
Eesti Vabariigi riigiminister**

**Läti Vabariigi nimel
J. DINEVICS
Läti Vabariigi riigiminister**

Varem ilmunud RT II 1994, 27, 104